

manca en Joan Esteve (1472-89) i en OPou (1575), i en les eds. del Torra no apareix fins a la de 1757 («amens, fatuus, insanus»), si bé ja hi ha *bojejar* en la prínceps, 1640, i *bojeria* en la de 1670. Tot, molt comprensible en un mot que vol dir 'babau', però no si fos 'dement'. —⁹ També es podria argumentar que la forma *boig*, *boja*, en què el mot apareix a Cardós, Vall Ferrera i Valls d'Àneu (> alta Vall d'Aran) i Barravés, no és la pròpia del país, on esperaríem *boi*, **boia*, i indica importació del català central. Si no és que hi hagi un tractament especial de la *j* interna darrere el diftong original, com darrere consonant o al principi de mot: *bauja* (> *boja*), com pall. *engiva* GINGIVA, *jou* JUGUM; però llavors hauria de ser amb la reserva que això no s'aplicaria sinó quan la consonant restava interna i no quan esdevenia final, car *goi* GAUDIUM és general en aquest país, i també s'hi sent *boi*, almenys com a masculí, en el Flamicell (Violant en *Misc. Fabra*) i a la Vall d'Assua (Joan Lluís, *Pastors i Tempestes*, 20 p. 4); i *boig* de les altres valls pogué ser ajudat per l'analogia del femení. Supòsits més complicats. Almenys hem de creure que realment la influència del cat. central hi ha ajudat molt. —¹⁰ Al costat de *roig* RUBEUM, tenim en la toponímia *Rubió* i la *Rubiola*, i encara que *Malrubí* MARRUBIUM, *Font-rubi*, *Querrubi*, *Rubi* (< **Rirubi* RIVUM RUBEUM) presenten un trasllat d'accent d'explicació no ben clara, el paralelisme dels quatre noms i la unanimitat dels testimonis documentals no permeten dubtar que aquests noms de lloc contenen RUBEUM. En el camí de Tortosa als Ports de Beselit hi ha el barranc de *Farrúbbio*, enmig de pedres rogenques, i al peu d'una font renomada i de les Clapisses de *Racó-roig*: és doncs un curiós germà mossàrab de *Font-rubi*. —¹¹ No hi ha casos catalans de AL > o davant cap consonant. Per això precisament s'havia cregut que *coç*, *coça* (CALCEM?) era un castellanisme, veg. ara ací s.v. *GUITZA* i *COÇA*. *Sot* 'clot', 'forat en terra', 'vall poc fonda', «saepes, saepimentum» (Nebrija, a. 1585) no ve, almenys directament, de *SALTUM*, ja que ni tan sols té *au* sinó *o* en llengua d'oc (BDC XIX, 34), i no sols *ciot*, *zotta*, *zuottu*, *zota*, existeixen avui en el Piemont, Ligúria i Sicília, sinó que el genovès *chiota*, baix-llatí genovès *chiotu*, ja és medieval (ARom. II, 412; XVIII, 358): resta a escatir si l'àr. *sawf* «a poll for water left by a torrent» hi té res a veure i si aquest és d'origen mossàrab o més aviat, com creu Lane, àrab clàssic i semític. Quant al cat. *obi* ALVEUM (BDC XIX, 34), convé no oblidar que la forma medieval és *olbi*, avui reduïda en la mateixa forma que *sofre* SULFUR, *pop* < *polp*, *om* < *olm* i que per tant el mot degué sofrir un encreuament antic amb el sinònim *olla*. —¹² En el FEW I, 298a els mots llenguadocians de la nostra família van amb el tipus onomatopèic *ba(r)bau* «croquemitaïnè» amb el caràcter de desduplicacions (?) secundàries. Relació semàntica inversemblant que Wartburg no hauria anat a cercar si no hagués ac-

cat els ulls davant el fet que el mot termina en -ç i que els parlars que diuen *bau* són els mateixos que han reduït *gaug* GAUDIUM a *gau*. Abans de passar a l'etimologia bona eliminaré una darrera pista que no ens pot desviar. El moss. *buğğúğ*, que segurament s'ha d'interpretar *boçóç*, recollit només per RMartí, com a equivalent del ll. *baburrus* (ximble, babau), va ser relacionat per Simonet amb el val. *boig* o amb el cat. *bajoc*, *bajà*, però segurament la semblança és purament causal: el mateix que el sinònim *çoçón*, que també figura en el mateix *Vocabulista*, s'ha de relacionar amb el cast. *chocho*; *bo-* és l'àrab *Abu*, *Abo*, 'pare', que tan sovint funciona com a mer afix personalitzador (*boçóç* = cast. *el de las chocheces*). En tot cas el radical de *boçóç* no pot ser el de *boig* perquè en mossàrab hauríem de tenir *au* en la primera síl·laba i -y- com a consonant interna. Notem que el mall. *bobità* 'beneit, poca-solta' tampoc no té res a veure amb *BALBUS*: segons Moll (BDLC xvi, 53, és una deformació de *bomià*, *bohemid* 'gitano': no hi hauria cap dificultat en una dissimilació sorgida en les formes *bomians*, *bomiana*, i afavorida per la dilació i l'expressivitat. —¹³ L'oc. *mauca* ha desaparegut en el llenguatge modern, però a l'edat mitjana l'usen només l'autor del *Jaufré*, que com ha demostrat Brunel, provenia del Llenguadoc meridional, i Raimon de Miraval, fill del Carcassès, ultra el *Donatz Proensals*, que, com a obra lexicogràfica, pot recollir mots de pertot, però que és bastant ric en mots llenguadocians (*glop*, *tan*, 'escorça per a adobar pells'). —¹⁴ Entre els germanistes n'hi ha hagut, d'altra banda, sobre la parentela indoeuropea. Von Grienberger (*Wiener Sitzber.* cXLII, viii, 45) creu que és una metàtesi del sinònim *daub-* 'sord' i afegeix que el significat primer seria 'buit' (des d'on també podríem arribar a 'beneit'), cf. al. *taube nuss*; però aquesta coexistència de dues variants fonètiques molt diferents en una llengua tan unificada com la d'Ulfilas no ha trobat partidaris i Feist la rebutja decididament. Holthausen ressuscita sense nous arguments una teoria d'Uhlenbeck, abandonada pel seu primer autor, segons la qual *baud-* contindria el radical del scr. *badhirāḥ* 'sord', cèlt. *bodar* (del qual parlarem), però llavors caldria admetre un encreuament de sinònims per justificar el vocalisme. Sembla que val més no separar la forma gòtica dels altres mots germànics. —¹⁵ Ja vaig explicar en la 1.ª ed. d'aquesta etimologia que en tot cas no es pot pensar en una base LAIDIUS per explicar el nostre LLEIG: veg. el detall de les raons en la nota 35 d'aquell treball. —¹⁶ Potser en són variants scr. *badhirāḥ* que suposaria *BODH-* o *BADH-* però no *BHOUDH-*, i el radical *BATT-* representat per l'irl. ant. *baith*, que justament significa 'esbojarrat', 'llunàtic', estudiat per Thurneysen i Weisgerber (*Rhenania G.-C.*, 240), i sembla haver donat el nom dels *Baetasii*, poble del Baix Rin; coses incertes, és clar, i que solament anoto aquí amb gran reserva, per si el caràcter indoeuropeu de l'arrel estigués subjecte a